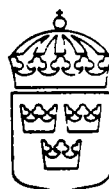

Regeringens proposition

1990/91:9

om höjning av Sveriges kvot i Internationella valutafonden, m.m.

Prop.
1990/91:9

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 20 september 1990.

På regeringens vägnar

Ingvar Carlsson

Allan Larsson

Propositionens huvudsakliga innehåll

I denna proposition föreslås att regeringen bemyndigas att öka den svenska insatsen (kvoten) i Internationella valutafonden med 549,7 milj. SDR (ca 4 400 milj.kr.) till 1 614,0 milj. SDR (ca 12 900 milj.kr.). Den föreslagna höjningen är resultatet av en allmän översyn av medlemsinsatserna.

Vidare föreslås att regeringen bemyndigas att för Sveriges del biträda en ändring av valutafondens stadgar. Ändringen syftar till att göra det möjligt att suspendera rösträtten och därmed sammanhängande rättigheter för medlemsländer som är i betalningsdröjsmål till valutafonden och som inte är beredda att samarbeta.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde 1990-09-20

Närvarande: statsministern Carlsson, ordförande, statsråden Thalén, Engström, Hjelm-Wallén, S. Andersson, Göransson, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Hellström, Johansson, Lindqvist, G. Andersson, Lönnqvist, Freivalds, Wallström, Löow, Persson, Molin, Sahlin, Larsson, Åsbrink

Föredragande: statsrådet Larsson

1 Inledning

Internationella valutafonden (IMF) är den centrala samarbetsorganisationen på valutaområdet. Sverige blev medlem i valutafonden år 1951 (prop. 1950:89, BaU 8, rskr. 152). En av valutafondens huvuduppgifter är att ge finansiellt stöd till medlemsländer med betalningsbalansproblem. Detta stöd finansieras i första hand genom utnyttjande av organisationens ordinarie resurser, vilka utgörs av medlemmarnas insatser eller s.k. kvoter.

Kvoterna ses regelbundet över i syfte att anpassa valutafondens resurser till de krav på insatser som ställs på fonden. Den senaste kvothöjningen genomfördes under åren 1983–1984 (prop. 1983/84:21, FiU 11, rskr. 12). Ytterligare en allmän kvotöversyn avslutades i juni 1990. Denna översyn utmynnade i ett förslag om ökning av valutafondens resurser med 50 %. Resultatet av översynen har tillställts medlemsländerna för godkännande.

Till förslaget om kvothöjningen har knutits ett förslag om ändring av valutafondens stadgar. Syftet med ändringen är att utvidga möjligheterna för valutafonden att ingripa mot medlemsländer som är i betalningsdröjsmål till fonden. Ändringen innebär att stadgarna kompletteras med bestämmelser som gör det möjligt att suspendera en medlems rösträtt och vissa därmed sammanhängande rättigheter.

Riksbanksfullmäktige har i en skrivelse till regeringen den 12 juli 1990 anmält dels frågan om höjning av Sveriges insats i valutafonden inom ramen för den senaste allmänna översynen, dels frågan om en ändring av fondens stadgar. Fullmäktiges skrivelse – till vilken är fogad översättning av fonddirektionens resolutioner – bör bifogas protokollet i detta ärende som *bilaga*.

2 Höjning av Sveriges kvot i Internationella valutafonden

Prop. 1990/91:9

Mitt förslag: Regeringen bemyndigas att öka Sveriges kvot i Internationella valutafonden med 549,7 milj. SDR* (ca 4 400 milj.kr.), vilket innebär en ökning med 51,6 %. Riksbanken bemyndigas att erlagga det erforderliga beloppet.

Bakgrunden till mitt förslag: Valutafondens styrelse godkände i juni 1990 ett resolutionsförslag om en allmän kvothöjning.

Höjningen av en medlems kvot träder ikraft först när medlemmen har underrättat valutafonden om sitt godkännande och fullgjort erforderliga inbetalningar. För ikraftträdande krävs också, antingen att medlemsländer med minst 85 % av den totala kvotsumman meddelat sitt godkännande senast den 30 december 1991 eller, efter detta datum, att medlemsländer med minst 70 % av den totala kvotsumman gjort detta. Dessutom krävs att en ändring av valutafondens stadgar har trätt i kraft.

Förslaget om kvothöjning innebär en ökning av valutafondens ordinarie resurser från ca 90 miljarder SDR till ca 135 miljarder SDR. Kvothöjningen avses genomföras genom att 60 % av totalökningen fördelas proportionellt mot gällande kvoter, medan resterande 40 % fördelas selektivt med ledning av medlemsländernas betydelse i världsekonomin. Dessutom har Japans kvot blivit föremål för en särskild höjning.

Skälen för mitt förslag: De fortsatta stora betalningsbalansrubbningsarna i åtskilliga av valutafondens medlemsländer gör det angeläget att fondens permanenta resurser förstärks. Alltsedan den s.k. skuldkrisens början år 1982 har efterfrågan på finansiellt stöd från valutafonden varit hög. Såvitt nu kan bedömas kommer detta att vara fallet även under de närmaste åren. Valutafonden måste dessutom ha en finansiell beredskap för att klara av eventuellt uppkommande betalningskriser, som i annat fall riskerar att få återverkningar på det internationella finansiella systemet. I detta sammanhang bör särskilt noteras att ett flertal länder i Östeuropa, som nyligen blivit eller inom kort kommer att bli medlemmar i valutafonden, sannolikt behöver utnyttja fondens resurser i betydande omfattning.

Valutafondens utlåning har fått en särskild betydelse genom att den är kopplad till ekonomisk-politiska villkor, vilka medverkar till att låntagarländerna vidtar nödvändiga anpassningsåtgärder. Denna s.k. konditionalitet, som tidigare varit mycket omstridd, har under senare år blivit mera allmänt accepterad i medlemskretsen. Valutafondens långivning har också kommit att få en nyckelroll i hanteringen av de internationella skuldproblemen. Först efter det att valutafonden godkänt ett ekonomiskt program och beviljat stöd har övriga aktörer – andra multilaterala organisationer, de offentliga kreditorerna i den s.k. Paris-klubben och affärsbankerna – varit beredda att göra sina finansieringsåtaganden.

* SDR (särskild dragningsrätt) motsvarande per 1990-08-31 7,97 svenska kronor.

De växande svårigheterna att ordna erforderlig finansiering, framför allt från affärsbankerna, gör det viktigt att valufondens centrala roll i hanteringen av skuldproblemen befästs. Med ökade resurser får valufonden bättre möjligheter att spela denna roll. Samtidigt måste undvikas att fonden tvingas ta över den del av finansieringsbördan som andra aktörer bör svara för. Valufonden bör, liksom hittills, särskilt inrikta sig på en katalytisk funktion, dvs. att underlätta finansiering från andra källor.

Det är vidare av stor betydelse för förtroendet för valufonden, såväl bland de medlemsländer vilkas valutor används i dess utlåning, dvs. främst industriländer, som bland andra långivare, att försiktighet iakttas i utlåningen. De snabbt växande betalningseftersläpningarna har accentuerat behovet av sådan försiktighet. Det är därför väsentligt att de ekonomiska program som valufonden stödjer med sina resurser är starka nog för att uppfylla det grundläggande kravet om att låntagarländernas bytesbalansunderskott skall vara finansieringsbara på medellång sikt.

Jag instämmer med riksbanksfullmäktige i att Sverige bör medverka i den nionde kvothöjningen. Ett svenskt deltagande bidrar till en angelägen förstärkning av valufondens ordinarie resurser. Kvotökningen skulle dessutom innebära att vår röstandel ökar något, liksom den nordiska andelen sammantaget. Mot bakgrund av de många nya medlemsansökningarna är detta inte oväsentligt. Inträdet av nya medlemsländer kan komma att resultera i en förändring i sammansättningen av valufondens direktion. Den nordiska kvoten har hittills varit tillräckligt stor för att garantera en gemensam nordisk representant i direktionen. Det är av vikt att denna andel även framgent är så stor att den nordiska valkretsen kan bibehållas.

Erforderliga betalningar till följd av höjningen av Sveriges kvot fullgörs av riksbanken. Jag vill här erinra om att våra inbetalningar till följd av kvothöjningen i valufonden inte medför någon minskning av valutareserven.

3 Ändring av valufondens stadgar

Mitt förslag: Regeringen bemyndigas att för Sveriges del biträda en ändring av Internationella valufondens stadgar avseende regler för suspension av rösträtten och därmed sammanhängande rättigheter.

Bakgrunden till mitt förslag: Under de senaste åren har ett mindre antal medlemsländer inte fullgjort sina betalningsförpliktelser gentemot valufonden. En rad åtgärder har vidtagits för att undanröja dessa dröjsmålsproblem. En svårighet har därvid varit att de sanktioner som stadgarna tillåter visat sig föga verkningsfulla.

För närvarande kan ett medlemsland, som ej fullgör sina åtaganden gentemot valufonden, avstängas från att nyttja fondens allmänna resurser. Dessutom kan valufonden förklara ett land samarbetsovilligt. Detta innebär i praktiken endast en mera kritisk markering mot medlemslandet i fråga. I ytterst grava fall kan slutligen styrelsen, med 85 % av rösterna, anmoda

landet i fråga att utträda ur organisationen.

I förhandlingarna om kvothöjningen har diskussioner förts om lämpliga mellanformer av sanktioner, eftersom det råder enighet om att uteslutning bör användas endast i ytterlighetsfall. Förslaget till stadgeändring ger möjlighet till en sanktion som kan sägas vara en sådan mellanform och som dessutom redan finns i vissa andra multilaterala organisationer. Valutafondens direktion föreslås kunna besluta, med en majoritet om 70 %, att suspendera ett medlemslands rösträtt och därmed sammanhängande rättigheter. Rent praktiskt innebär detta att landet i fråga inte kan delta i beslutsfattandet, vare sig i styrelsen eller i direktionen. Beslutet skall kunna återkallas med samma majoritet.

Skälen för mitt förslag: Problemet med betalningsdröjsmål är allvarligt, både med tanke på valutafondens roll som monetär institution och med tanke på dess centrala roll i hanteringen av skuldkrisen. Dröjsmålen till valutafonden uppgick i april 1990 till drygt 3 miljarder SDR, vilket skall jämföras med de 41,2 miljarder SDR som vid samma tid utgjorde fondens tillgängliga ordinarie resurser. Nio länder har varit i dröjsmål i åtminstone sex månader. Av dem har åtta förlorat rätten att använda valutafondens allmänna resurser. För drygt ett år sedan vidtogs särskilda åtgärder i syfte att underlätta en återgång till normala relationer mellan valutafonden och dröjsmålsländerna. Ansträngningar gjordes för att få till stånd erforderlig finansiering av den ekonomiska anpassningen. Åtgärderna har gett vissa positiva resultat. Två länder har återfått rätten att låna, och inga nya länder har råkat i dröjsmål. Emellertid står det klart att inte ens dessa åtgärder är tillräckliga för att hantera dröjsmålsproblemen i ett litet antal länder med volymmässigt mycket omfattande dröjsmål. Mot denna bakgrund genomfördes nyligen ytterligare förändringar. De förebyggande åtgärderna förbättrades något, liksom sanktionsmöjligheterna gentemot länder som inte samarbetar. Dessutom utvidgades valutafondens engagemang för att lösa finansieringsproblemen för samarbetsvilliga länder med mycket stora dröjsmål. En väl avvägd kombination av de åtgärder som jag beskrivit är, enligt min mening, en nödvändig förutsättning för att på ett konstruktivt sätt lägga grunden till en lösning av dröjsmålsproblemet.

Jag instämmer med riksbanksfullmäktige i att det övergripande målet alltså måste vara att nå en lösning utan att tillämpa sanktionsåtgärder. Dröjsmålsproblemet är emellertid så allvarligt, att det måste skapas möjlighet att vidta ytterligare åtgärder gentemot länder som klart demonstrerat ovilja att samarbeta. Effekterna av ökade dröjsmål kan bli att valutafonden inte kan upprätthålla sin monetära roll och att framtida kvothöjningar kan bli svåra att få till stånd. Detta skulle ovillkorligen få konsekvenser för valutafondens fortsatta långivning. Dessutom medför problemet med betalningsdröjsmål att övriga medlemsländer måste vara med och betala kostnaden. Skötsamma låntagarländer tvingas betala högre avgifter på sina lån, medan långivarländerna i valutafonden måste acceptera en lägre avkastning då deras valutor används. Liksom fullmäktige stöder jag en ändring av stadgarna i syfte att ge valutafonden vidgade sanktionsmöjligheter. Jag instämmer i att den föreslagna ändringen ger tillfredsställande flexibilitet och tillräckligt utrymme för bedömning av förhållandena i varje enskilt fall.

4 Hemställan

Prop. 1990/91:9

Med hänvisning till vad jag har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att

1. bemyndiga regeringen att öka Sveriges insats (kvot) i Internationella valutafonden med 549,7 milj. SDR till 1 614,0 milj. SDR,
2. bemyndiga Sveriges riksbank att erlagga erforderligt insatsbelopp,
3. bemyndiga regeringen att för Sveriges del biträda ändringen av Internationella valutafondens stadgar.

5 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden har lagt fram.

1990-07-12

Dnr 90-112-DIR

Prop. 1990/91:9

Bilaga

Till Finansdepartementet

1 SAMMANFATTNING

Inom Internationella valutafonden (IMF) slutfördes i juni 1990 den nionde allmänna översynen av medlemsländernas insatser eller s k kvoter. Översynen resulterade i förslag om höjning av den totala kvotsumman i IMF från ca 90 miljarder SDR¹⁾ till ca 135 miljarder SDR. För Sveriges del föreslås en höjning av kvoten från 1 064,3 miljoner SDR till 1 614,0 miljoner SDR. Resultatet av översynen har tillställts medlemsländerna för formellt godkännande.

Samtidigt med kvotöversynen har överläggningar ägt rum om sanktioner mot länder med betalningsdröjsmål till IMF och som ej är beredda att samarbeta med institutionen. Dessa föreslagna sanktioner, som inkluderar upphävande av rösträtten och därmed sammanhängande rättigheter, föreslås bli en del av IMF:s stadgar. Ett beslut härom kan ej tas utan stadgeändring, som i sin tur kräver godkännande av tre femtedelar av antalet medlemmar och minst 85 procent av röst-

1) SDR (särskild dragningsrätt) motsvarade 7,99 kronor per 1990-06-29

styrkan i IMF. Genom diskussionerna i IMF har denna fråga länkats samman med frågor om den nionde kvotöversynen så att ömsesidigt positiva beslut förutsätts.

I det följande behandlas först resultatet av den nionde kvotöversynen såväl generellt som med avseende på den svenska insatsen i valutafonden. Därefter tar fullmäktige upp ändringar i IMF:s stadgar avseende regler för upphävande av rösträtten och därmed sammanhängande rättigheter. Avslutningsvis hemställer fullmäktige att regeringen föreslår riksdagen att bemyndiga regeringen att öka Sveriges kvot till 1 614,0 miljoner SDR, medge riksbanken att erlägga det insatsbelopp som behövs samt bemyndiga regeringen att för Sveriges del biträda de föreslagna ändringarna av fondens stadgar.

2 FÖRSLAGET OM HÖJNING AV KVOTERNA I VALUTAFONDEN

2.1 Beskrivning av förslaget

Sverige inträdde som medlem i IMF 1951 med en kvot på 100 miljoner amerikanska dollar (USD) (prop. 1950:89). Riksdagen godkände 1959 en ökning av den svenska kvoten till 150 miljoner USD (prop. 1959:126), 1965 en höjning till 225 miljoner USD (prop. 1965:122) samt 1970 en höjning till 325 miljoner USD (prop. 1970:95). Valutafonden beslutade 1972 att kvoterna skall uttryckas i SDR i stället för USD. Efter detta har ytterligare tre höjningar av Sveriges kvot skett; riksdagen godkände 1977 en höjning till 450 miljoner SDR (prop. 1976/77:86), vidare 1979 en höjning till 675 miljoner SDR (prop. 1978/79:158) samt, slutligen, 1983 en höjning till 1 064,3 miljoner SDR (prop. 1983/84:21).

Samtliga ovannämnda kvotökningar skedde som ett resultat av allmänna kvotöversyner. För en närmare beskrivning av bakgrunden till tidigare svenska finansiella åtaganden sammanhörande med valutafondens verksamhet hänvisas till nämnda propositioner.

Enligt valutafondens stadga skall en översyn av medlemmarnas kvoter ske minst vart femte år. Resolutionen om den åttonde allmänna översynen antogs av IMF:s styrelse i mars 1983. Förberedelserna för den nionde översynen inleddes 1987. Det visade sig emellertid inte möjligt att nå en uppgörelse inom den stipulerade femårsperioden. Först vid ett möte med IMF:s interimskommitté i maj 1990 kunde en principöverenskommelse nås. Denna överenskommelse innebär att den totala kvotsumman i IMF höjs från ca 90 miljarder SDR till ca 135 miljarder SDR, d v s med 50 procent, samt att fördelningen av höjningen sker enligt schablonregler som beskrivs närmare nedan.

Med utgångspunkt i interimskommitténs överenskommelse utarbetade fonddirektionen en rapport om den nionde allmänna kvotöversynen. Till rapporten har bilagts ett förslag till resolution, vilket bifogas i översättning (bilaga 1). Resolutionsförslaget antogs med erforderlig majoritet av valutafondens styrelse i juni 1990. Den nionde allmänna kvotöversynen är därmed avslutad.

För att höjningen av en medlems kvot skall träda i kraft krävs emellertid dessutom dels att medlemmar med sammantaget 85 procent av den totala kvotsumman i fonden meddelat sitt godkännande, dels att respektive medlemsland har godkänt och inbetalat det höjda beloppet. Enligt resolutionen skall godkännande lämnas senast den 31 december 1991.

I samband med genomförandet av den åttonde kvotrevisionen eftersträvades å ena sidan att nå större överensstämmelse mellan medlemsländernas relativa ekonomiska betydelse och deras andelar av kvotsumman i valutafonden. Å andra sidan skulle en rimlig balans i fonddirektionens samsättning eftersträvas. Resultatet av nionde översynen innebär att en mindre anpassning av kvotandelarna kommer att ske. Av den totala kvothöjningen fördelas 40 procent i form av selektiva höjningar i förhållande till varje medlems andel av summan av de sk beräknade kvoterna. Dessa "beräknade" kvoter återspeglar i stort medlemsländernas relativa position i världsekonomin. Återstående 60 procent av kvothöjningsbeloppet fördelas i förhållande till gällande kvoter.

Inom ramen för den nionde översynen har Japans kvot blivit föremål för en särskild ökning, vilket återspeglar landets snabbt växande betydelse i världsekonomin. Samtidigt har kvotökningarna för Frankrike, Italien, -Canada, Storbritannien, Förbundsrepubliken Tyskland och USA justerats så att övriga medlemsländers kvotökningar ej påverkas av ad hoc-höjningen för Japan. Förslaget innebär dels att Japan och Förbundsrepubliken Tyskland, dels även Frankrike och Storbritannien, kommer att få lika stora kvoter.

En ytterligare anpassning inom ramen för nionde översynen gäller medlemsländer med mycket små kvoter (under 10 miljoner SDR). För beräkningen av dessa kvoter har fastställts något generösare avrundningsregler än för övriga kvoter.

För Sveriges vidkommande innebär det aktuella förslaget att kvotandelen skulle uppgå till 1,19 procent. Detta sker genom att nuvarande kvot på

1 064,3 miljoner SDR ökas med 549,7 miljoner SDR, d v s med 51,6 procent. Om höjningen accepteras skulle Sveriges kvot således komma att uppgå till 1 614,0 miljoner SDR eller ca 12 900 miljoner kronor med gällande valutakurser per 29 juni 1990.

Prop. 1990/91:9

Bilaga

Inbetalningarna av kvothöjningarna skall till 75 procent fullgöras i medlemmens egen valuta. Återstående 25 procent skall inbetalas i SDR eller i av IMF särskilt angivna valutor. Föreskriften att 25 procent av kvothöjningen i första hand skall inbetalas i SDR grundas på bestämmelserna i fondstadgans artikel III. För de medlemmar som har otillräckliga SDR-behållningar kommer fonden att arrangera lån så att inbetalningen kan fullgöras.

IMF:s stadgar reglerar att nästa allmänna kvotöversyn skall vara klar senast fem år efter det att den nionde egentligen skulle ha avslutats, d v s den 31 mars 1993. Interimskommittén har dock vid sitt möte i maj 1990 noterat att en tionde kvotöversyn kan komma att genomföras tidigare om det finns ett klart behov för detta.

2.2 Fullmäktiges synpunkter

En av valutafondens huvuduppgifter är att ge temporärt finansiellt stöd åt medlemsländer med betalningsbalansproblem. Stödet är avsett att underlätta en nödvändig ekonomisk anpassning utan tillgripande av handels- eller betalningsrestriktioner. Detta betalningsbalansstöd finansieras primärt genom ianspråktagande av fondens ordinarie resurser, d v s medlemmarnas insatser. Det råder enighet i medlemskretsen om att IMF:s utlåning även framgent i första hand bör finansieras genom utnyttjande av IMF:s egna medel.

Efterfrågan på traditionellt betalningsbalansstöd från valutafonden har varit hög under senare år. Härutöver tillkommer de särskilda insatser som IMF har åtagit sig sedan 1989 i samband med initiativ för att hantera den internationella skuldkrisen. Prognoser som gjorts såväl inom IMF som av andra institutioner pekar på ett fortsatt högt utnyttjande av resurserna under de närmaste åren. Åtskilliga medlemsländer, särskilt utvecklingsländer och östeuropeiska länder, kommer även fortsättningsvis att ha betalningsproblem av en sådan karaktär att det blir nödvändigt med omfattande och upprepade IMF-insatser. Det kan härvid inte uteslutas att ett antal stora utvecklingsländer, som inte har utnyttjat fondens resurser i någon större utsträckning, kan finna anledning att i framtiden låna avsevärda belopp genom IMF. Det bör också observeras att efterfrågan på IMF:s resurser varit hög under senare år.

En annan viktig aspekt är att IMF:s långivning, till skillnad från upplåning på de internationella kreditmarknaderna, normalt är förenad med ekonomisk-politiska villkor. Syftet med denna s k konditionalitet är att medverka till att låntagarlandet vidtar ekonomiska anpassningsåtgärder. Dessa ekonomisk-politiska krav skall anpassas till låntagarens ekonomiska, politiska och sociala förutsättningar. IMF:s långivning främjar härigenom den internationella anpassningsprocessen.

Under senare år har IMF tillsammans med Världsbanken kommit att spela en allt viktigare roll i ansträngningarna att komma till rätta med den s k skuldkrisen. Utöver traditionell långivning har IMF ställt resurser till förfogande för att underlätta minskning av vissa länders skulder till affärsbanker. Det är viktigt att IMF har en

tillräcklig finansiell styrka för att även fortsättningsvis kunna agera aktivt på detta område.

Prop. 1990/91:9

Bilaga

Beträffande storleken av IMF:s resurser kan konstateras att de medel IMF har tillgängliga för utlåning även efter kvothöjningen kommer att uppgå till relativt små belopp i förhållande till medlemmarnas finansieringsbehov. Huvuddelen av dessa behov måste täckas från andra källor. Trots detta är IMF-utlåningen av central betydelse genom att den är konditionell, d v s kopplad till ekonomiska anpassningsprogram för låntagarna. IMF-stödda anpassningsprogram är för åtskilliga medlemsländer en förutsättning för att få låna från andra källor och kan i denna mening sägas utgöra en katalysator för fortsatt eller vidgat stöd. Detta gäller särskilt kreditgivning från internationella affärsbanker men även för stöd från offentliga kreditorer i internationella fora, såsom den s k Parisklubben.

Det förtjänar vidare påpekas, att den föreslagna höjningen av kvotsumman endast till en del resulterar i ökade utlåningsresurser. Vissa av de valutor som inbetalas härrör från länder med en otillfredsställande reserv- eller betalningsbalansställning. Dessa valutor kan ej användas i fondens utlåningsverksamhet.

Som ett komplement till de ordinarie resurserna har IMF tidigare lånat upp medel från industriländer och oljeexporterande länder. Det råder dock bred enighet bland medlemmar om att IMF:s utlåning bör baseras på de egna resurserna och upplåning endast äga rum i onormala situationer, såsom vid en oväntad, drastisk uppgång i efterfrågan på fondens resurser. Finansiering genom särskild upplåning ger endast tillfälliga

förstärkningar och medför därmed större osäkerhet vad gäller IMF:s resursläge.

Prop. 1990/91:9

Bilaga

Sverige har i internationella sammanhang arbetat för en förstärkning av fondens permanenta resurser och fullmäktige anser att Sverige även denna gång bör medverka i den föreslagna kvothöjningen. Under förutsättning att alla medlemsländer godkänner föreslagna kvothöjningar kommer alltså den svenska kvotandelen i IMF att uppgå till 1,19 procent, vilket innebär en mindre ökning från åttonde kvotöversynen.

Ett annat skäl sammanhänger med att ländernas kvotstorlek bestämmer deras röststyrka i IMF. De nordiska ländernas sammanlagda röststyrka har hittills varit tillräcklig för att garantera en gemensam representant i valutafondens direktion. Den föreslagna kvotrevisionen innebär viss ökning av Nordens röstandel i IMF. Genom att godta föreslagen höjning medverkar Sverige till denna röstandelshöjning. Det bör dock i detta sammanhang noteras att flera länder i Östeuropa samt dessutom Schweiz nyligen har ansökt om medlemskap i IMF. När dessa länder har inträtt som medlemmar kommer Nordens röstandel att sjunka.

Den förutsedda betalningsordningen, 75 procent i kronor och 25 procent i SDR, innebär ingen påfrestning på valutareserven. Inbetalningen av SDR kommer att kompenseras av en lika stor ökning av Sveriges reservposition i IMF. Det bör också erinras om att fondens användning av den svenska insatsen, d v s utnyttjande av svenska kronor för finansiering av annan medlems sk dragning, inte innebär reservförlust för Sverige utan endast byte av reservtillgång.

Om riksdagen lämnar sitt bemyndigande är riksbanken beredd att till valutafonden erlægga ett belopp motsvarande 549,7 miljoner SDR enligt den angivna betalningsordningen. Med hänsyn till att det är fråga om förvaltningen av monetära reserver anser sig fullmäktige ej böra begära garanti för täckning av eventuella förluster.

3 UPPHÅVANDE AV RÖSTRÄTTEN OCH DÄRMED SAMMANHÄNGANDE RÄTTIGHETER

3.1 Beskrivning av förslaget

Olika former av åtgärder mot samarbetsovilliga medlemsländer med betalningsdröjsmål till IMF har diskuterats såväl separat som i anslutning till den nionde kvotöversynen. Skälet till detta är att sådana dröjsmål blivit ett mycket allvarligt problem för IMF.

Under senare tid har en rad åtgärder vidtagits för att hjälpa länder med volymmässigt svårhanterliga dröjsmål att återfå normala relationer till IMF. Denna s k samarbetsstrategi grundas på att medlemsländerna ifråga är beredda att i samråd med IMF finna lösningar på sina betalningsproblem. Samtidigt har förstärkta sanktioner införts mot länder som ej visat samarbetsvilja.

Den föreslagna stadgeändringen syftar till att ge fonden ytterligare sanktionsmöjligheter mot länder som, trots den assistans som kan erbjudas för att landet skall kunna normalisera sitt förhållande till IMF, fortsätter att ställa sig avviesande till samarbete.

Med nuvarande regler kan IMF, genom direktionsbeslut, förklara en medlem som inte fullgör sina skyldigheter avstängd från att utnyttja IMF:s

allmänna resurser. Ett sådant beslut följs av regelbundet återkommande diskussioner i direktionen, vilka - om dröjsmålen inte avvecklas - leder till gradvis skarpare uppmaningar till landet ifråga. Direktionen antog våren 1990 ett uppstramat tidsschema för denna procedur.

Prop. 1990/91:9

Bilaga

Som en yttersta åtgärd kan en majoritet av styrelsemedlemmarna med 85 procent av samtliga röster anmoda ett land, som gravt missköter sina åligganden gentemot IMF, att utträda ur organisationen.

IMF:s inställning är att så långt möjligt upprätthålla kontakterna med länder som råkar i betalningssvårigheter och tillsammans med landets myndigheter diskutera hur dödläget skall kunna brytas. Samarbetet underlättas givetvis om landet visar positiva intentioner genom egna kontakter med IMF och genom att fortsatt fullgöra åtminstone partiella betalningar.

Det finns för närvarande nio länder med skulder som förfallit till betalning minst sex månader tidigare varav åtta förlorat rätten att använda IMF:s allmänna resurser.

Betalningsdröjsmålen uppgick till drygt 3 miljarder SDR vid utgången av det senaste räkenskapsåret (april 1990) - en ökning med 16 procent på ett år. Beloppet kan jämföras med de 41,2 miljarder SDR som utgjorde IMF:s tillgängliga allmänna resurser vid samma tid.

Den föreslagna stadgeändringen (resolutionen i översättning återfinns i bilaga 2) skall ge direktionen möjlighet att med 70 procent majoritet besluta att dra in ett lands rösträtt och vissa därmed sammanhängande rättigheter. Åtgär-

den skall kunna vidtas mot ett land som, efter det att landet förlorat rätten att använda fondens allmänna resurser, under längre tid fortsatt att försumma sina skyldigheter.

Under den tid rösträtten är indragen skall ett land, enligt förslaget, inte kunna delta i beslut om stadgeändringar annat än i vissa undantagsfall. Landets styrelseledamot och dennes ställföreträdare samt landets direktionsledamot skall avgå och deras röster skall inte kunna användas i något av fondens organ.

Fonddirektionen skall, med 70 procent majoritet, när som helst kunna återge landet dess rösträtt.

Stadgeändringen föreskriver att innan någon av de tre sanktionsåtgärderna tillämpas, d v s icke-berättigande, indragen rösträtt eller uteslutning, skall medlemslandet under rimlig tid ha känt till klagomålen och haft möjlighet att förklara sitt agerande både muntligt och skriftligt.

3.2 Fullmäktiges synpunkter

Problemet med betalningsdröjsmål till IMF är allvarligt. Det har hittills gällt ett relativt litet antal medlemsländer. Det samlade skuldbeloppet fortsätter dock att öka över tiden. Kan denna utveckling inte hejdas, finns risk att IMF:s roll som monetär institution kommer att hotas.

Ett fåtal länders oförmåga att samarbeta drabbar också samtliga övriga medlemsländer eftersom kostnaderna, enligt IMF:s regler, fördelas solidariskt. Detta innebär att andra låntagarländer, som genomför ekonomiska anpassningsprogram och i övrigt sköter sina åligganden, får betala

högre avgifter för sina lån samtidigt som kreditorländerna får lägre avkastning på sina insatta medel.

Prop. 1990/91:9
Bilaga

För att IMF skall kunna fungera som långgivare, och katalysator för andra långgivare, krävs att dess begränsade resurser är i omlopp. Detta är också en förutsättning för att medlemsländernas centralbanker skall kunna inräkna insatskapitalet i sina valutareserver. En följd härav är att IMF:s status som prioriterad långgivare måste respekteras. Detta är långtifrån alltid fallet.

Det finns olika sätt att angripa denna brist på respekt för IMF:s utlåningsregler. Ett sätt är den använda metoden att avstänga länder från användning av IMF:s medel. Ett annat sätt vore att tillämpa straffränta. Straffränta har dock ansetts olämpligt eftersom landets ekonomiska börda ökar ytterligare. En nyligen införd åtgärd är att IMF kan förklara landet samarbetsovilligt. Detta beslut kan tas om landet avstängts från IMF:s allmänna-resurser och efter ytterligare en tid inte ändrat sin negativa hållning.

De hittills använda instrumenten har inte visat sig vara särskilt effektiva. Det finns dock tecken på att hårdare sanktioner skulle kunna få en preventiv verkan. Det är väsentligt att de åtgärder, som kan bli aktuella, upplevs som tillräckligt besvärande för landet redan i utgångsläget. Erfarenheten visar att om ett land börjar bygga upp dröjsmål till IMF, försvåras situationen snabbt.

Med nuvarande regler saknas lämpliga mellanformer av sanktionsåtgärder som skulle kunna påverka landet att ändra inställning. Alla länder är medvetna om att det från IMF:s synpunkt inte är

önskvärt att använda uteslutningsinstrumentet. Det ligger i IMF:s intresse att värna de kanaler som ger möjligheter att återfå utlånade medel.

Prop. 1990/91:9

Bilaga

Enligt fullmäktiges uppfattning skall IMF:s första prioritet även i fortsättningen vara att upprätthålla kontakten med ett medlemsland så länge inte alla möjligheter till lösning av ett betalningsproblem uttömts. De negativa effekterna av uteblivna betalningar är emellertid mycket oroande. Problemets allvar har också gjort att det kopplats samman med genomförandet av den nionde kvothöjningen.

Från svensk och nordisk sida har i IMF, i olika sammanhang, betonats vikten av att de låntagarländer som sköter sina åligganden inte skall diskrimineras i förhållande till dem som bygger upp betalningsdröjsmål. De förra länderna är för närvarande inte bara med och bär de direkta kostnaderna för uteblivna betalningar. Deras framtida lånemöjligheter riskerar också att begränsas om inte betalningsdröjsmålen till IMF minskar. Samtidigt finns det en uppenbar risk för att den försämrade avkastningen på IMF-anknutna tillgångar minskar kreditorländernas vilja att ställa upp med ytterligare resurser. Med tanke på dessa allvarliga effekter och faran för att bristande respekt för IMF som institution skall äventyra dess funktion anser fullmäktige att en utökning av IMF:s sanktionsåtgärder är motiverad.

Fullmäktige menar dock att regler om ökade bestraffningsmöjligheter måste innehålla en viss grad av flexibilitet och ge utrymme för bedömning av förhållandena i det enskilda fallet. I den form förslaget fått anser fullmäktige att detta krav är tillgodosett dels genom att åtgärden inte med nödvändighet måste insättas, dels genom att

landet ges rimliga möjligheter att förklara sitt beteende och visa samarbetsvilja.

Prop. 1990/91:9

Bilaga

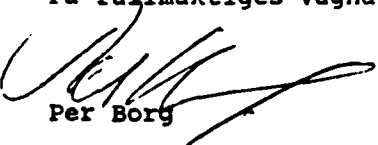
4

HEMSTÄLLAN

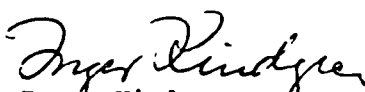
Med åberopande av vad som ovan anförts hemställer fullmäktige i riksbanken att regeringen föreslår riksdagen att

1. bemyndiga regeringen att öka Sveriges insats (kvot) i Internationella valutafonden med 549,7 miljoner SDR till 1 614,0 miljoner SDR,
2. medge Sveriges riksbank att erlægga det insatsbelopp som behövs,
3. bemyndiga regeringen att för Sveriges del biträda det av Internationella valutafondens direktion fattade beslutet om en ändring av Internationella valutafondens stadgar avseende regler för upphävande av rösträtten och därmed sammanhängande rättigheter.

På fullmäktiges vägnar:

Per Borg

Inger Kindgren

RESOLUTION

Prop. 1990/91:9
Bilaga 1 till
riksbanksfullmäktiges
skrivelse

ÖKNING AV FONDMEDLEMMARS KVOTER - NIONDE ALLMÄNNA ÖVERSYNEN

Då direktionen har förelagt styrelsen en rapport benämnd "Ökningar i fondmedlemmarnas kvoter - nionde allmänna översynen" innehållande rekommendationer om ökningar av enskilda fondmedlemmars kvoter; och

då direktionen har rekommenderat styrelsen att, genom röstning utan sammanträde enligt paragraf 13 i fondens procedurregler, anta följande resolution, vilken innehåller förslag om ökningar av fondmedlemmarnas kvoter till följd av nionde allmänna kvotöversynen och avhandlar vissa därmed sammanhängande frågor;

beslutar därför styrelsen nu att:

1. Internationella valutafonden föreslår i enlighet med bestämmelserna i denna resolution att fondmedlemmarnas kvoter skall ökas till de belopp som anges i anslutning till deras namn i underbilagan till denna resolution.
2. En medlems kvotökning i enlighet med förslaget i denna resolution skall inte träda i kraft om inte medlemmen har meddelat fonden sitt godkännande till ökningen senast den dag som föreskrivs i enlighet med punkt 4 nedan

samt har inbetalat hela kvotökningen inom den tidsram som föreskrivs i enlighet med punkt 5 nedan; förutsatt att ingen medlem med betalningsdröjsmål beträffande försenade återköp, räntor eller avgifter till det allmänna resurskontot har rätt att godkänna eller inbetala sin kvotökning innan medlemmen till fullo har reglerat dessa åtaganden.

Prop. 1990/91:9
Bilaga 1 till
riksbanksfullmäktiges
skrivelse

3. Ingen kvotökning skall träda i kraft före den senare av:

i) den dag under perioden t.o.m. den 30 december 1991, som fonden fastslår att medlemmar som den 30 maj 1990 innehade minst åttiofem (85) procent av den totala kvotsumman har godkänt ökningarna av sina kvoter, eller den dag efter den 30 december 1991 som fonden fastslår att medlemmar som den 30 maj 1990 innehade minst sjuttio (70) procent av den totala kvotsumman har godkänt ökningarna av sina kvoter; eller

ii) den dag, som den tredje ändringen av fondens stadgar träder i kraft.

4. Meddelanden i enlighet med punkt 2 ovan skall lämnas av en vederbörligen bemyndigad tjänsteman i medlemslandet och skall vara fonden tillhanda före kl. 18.00, Washington-tid, den 31 december 1991, dock kan direktionen besluta om förlängning av denna tidsram.

5. Varje medlem skall till fonden inbetala ökningen av sin kvot inom 30 dagar efter den senare av:

a) den dag den meddelar fonden sitt godkännande; eller

- b) den dag som villkoren för ikraftträdandet av kvothöjningen enligt punkt 3 ovan har uppfyllts, dock kan direktionen besluta om förlängning av denna tidsram.

Prop. 1990/91:9
Bilaga 1 till
riksbanksfullmäktiges
skrivelse

6. När det gäller beslut om en förlängning av tidsramen för godkännande eller inbetalning av kvothöjningen, skall direktionen ta särskild hänsyn till de fall där medlemmar kan vilja godkänna eller inbetala kvotökning, även för medlemmar med långvariga betalningsdröjsmål till allmänna resurskontot, vilka består av försenade återköp, räntor eller avgifter till allmänna resurskontot, medlemmar vilka enligt direktionens bedömning samarbetar med fonden för att reglera dessa åtaganden.
7. Varje medlem skall inbetala 25 procent av sin kvotökning antingen i särskilda dragningsrätter eller i andra medlemmars valutor, vilka med dessa medlemmars medgivande har angivits av fonden, eller i en kombination av särskilda dragningsrätter och sådana valutor. Återstoden av ökningen skall inbetalas i medlemmens egna valuta.

Föreslagen kvot
(i miljoner SDR)

Prop. 1990/91:9
Underbilaga till
riksbanksfullmäktiges
skrivelse

1.	Afghanistan	120,4
2.	Algeriet	914,4
3.	Angola	207,3
4.	Antigua och Barbuda	8,5
5.	Argentina	1 537,1
6.	Australien	2 333,2
7.	Bahamas	94,9
8.	Bahrain	82,8
9.	Bangladesh	392,5
10.	Barbados	48,9
11.	Belgien	3 102,3
12.	Belize	13,5
13.	Benin	45,3
14.	Bhutan	4,5
15.	Bolivia	126,2
16.	Botswana	36,6
17.	Brasilien	2 170,8
18.	Burkina Faso	44,2
19.	Burundi	57,2
20.	Canada	4 320,3
21.	Centralafrikanska republiken	41,2
22.	Chile	621,7
23.	Colombia	561,3
24.	Costa Rica	119,0
25.	Cypern	100,0
26.	Danmark	1 069,9
27.	Djibouti	11,5
28.	Dominica	6,0
29.	Dominikanska republiken	158,8
30.	Ecuador	219,2
31.	Egypten	678,4
32.	Ekvatorialguinea	24,3
33.	El Salvador	125,6
34.	Elfenbenskusten	238,2
35.	Etiopien	98,3
36.	Fiji	51,1
37.	Filippinerna	633,4
38.	Finland	861,8
39.	Frankrike	7 414,6
40.	Förenade Arabemiraten	392,1
41.	Förenta Staterna	26 526,8

Föreslagen kvot
(i miljoner SDR)

Prop. 1990/91:9
Underbilaga till
riksbanksfullmäktiges
skrivelse

42.	Gabon	110,3
43.	Gambia	22,9
44.	Ghana	274,0
45.	Grekland	587,6
46.	Grenada	8,5
47.	Guatemala	153,8
48.	Guinea	78,7
49.	Guinea-Bissau	10,5
50.	Guyana	67,2
51.	Haiti	60,7
52.	Honduras	95,0
53.	Indien	3 055,5
54.	Indonesien	1 497,6
55.	Irak	864,8
56.	Iran	1 078,5
57.	Irland	525,0
58.	Island	85,3
59.	Israel	666,2
60.	Italien	4 590,7
61.	Jamaica	200,9
62.	Japan	8 241,5
63.	Arabrepubliken Jemen	70,8
64.	Demokratiska Folk- republiken Jemen	105,7
65.	Jordanien	121,7
66.	Jugoslavien	918,3
67.	Kamerun	135,1
68.	Kampuchea	25,0
69.	Kap Verde	7,0
70.	Kenya	199,4
71.	Kina	3 385,2
72.	Kiribati	4,0
73.	Komorererna	6,5
74.	Folkrepubliken Kongo	57,9
75.	Republiken Korea	799,6
76.	Kuwait	995,2
77.	Laos	39,1
78.	Lesotho	23,9
79.	Libanon	146,0
80.	Liberia	96,2
81.	Libyen	817,6
82.	Luxemburg	135,5

Föreslagen kvot
(i miljoner SDR)

Prop. 1990/91:9
Underbilaga till
riksbanksfullmäktiges
skrivelse

83.	Madagaskar	90,4
84.	Malawi	50,9
85.	Malaysia	832,7
86.	Maldiverna	5,5
87.	Mali	68,9
88.	Malta	67,5
89.	Marocko	427,7
90.	Mauretanien	47,5
91.	Mauritius	73,3
92.	Mexico	1 753,3
93.	Mocambique	84,0
94.	Myanmar	184,9
95.	Nederländerna	3 444,2
96.	Nepal	52,0
97.	Nicaragua	96,1
98.	Niger	48,3
99.	Nigeria	1 281,6
100.	Norge	1 104,6
101.	Nya Zeeland	650,1
102.	Oman	119,4
103.	Pakistan	758,2
104.	Panama	149,6
105.	Papua Nya Guinea	95,3
106.	Paraguay	72,1
107.	Peru	466,1
108.	Polen	988,5
109.	Portugal	557,6
110.	Qatar	190,5
111.	Ruanda	59,5
112.	Rumänien	754,1
113.	S:t Lucia	11,0
114.	S:t Christopher och Nevis	6,5
115.	S:t Vincent	6,0
116.	Sao Tome och Principe	5,5
117.	Saudiarabien	5 130,6
118.	Senegal	118,9
119.	Seychellerna	6,0
120.	Sierra Leone	77,2
121.	Singapore	357,6
122.	Solomon-öarna	7,5
123.	Somalia	60,9
124.	Spanien	1 935,4
125.	Sri Lanka	303,6
126.	Storbritannien	7 414,6

Föreslagen kvot
(i miljoner SDR)

Prop. 1990/91:9
Underbilaga till
riksbanksfullmäktiges
skrivelse

127.	Sudan	233,1
128.	Surinam	67,6
129.	Swaziland	36,5
130.	Sverige	1 614,0
131.	Sydafrika	1 365,4
132.	Syrien	209,9
133.	Tanzania	146,9
134.	Tchad	41,3
135.	Thailand	573,9
136.	Togo	54,3
137.	Tonga	5,0
138.	Trinidad och Tobago	246,8
139.	Tunisien	206,0
140.	Turkiet	642,0
141.	Förbundsrepubliken Tyskland	8 241,5
142.	Uganda	133,9
143.	Ungern	754,8
144.	Uruguay	225,3
145.	Vanuatu	12,5
146.	Venezuela	1 951,3
147.	Vietnam	241,6
148.	Västra Samoa	8,5
149.	Zaire	394,8
150.	Zambia	363,5
151.	Zimbabwe	261,3
152.	Österrike	1 188,3

FÖRSLAG TILL TREDJE ÄNDRING AV
INTERNATIONELLA VALUTAFONDENS STADGAR

De regeringar, på vars vägnar nuvarande stadgar
undertecknats, överenskommer enligt följande:

1. Artikel XXVI § 2 ändras enligt följande:

"a) Om medlem ej uppfyller sina förpliktelser
enligt detta avtal, har fonden rätt att förklara
medlemmen ej berättigad att använda fondens all-
männa resurser. Ingenting i denna paragraf skall
anses begränsa bestämmelserna i art. V § 5 eller
art. VI § 1.

b) Om medlemmen efter en rimlig tidsfrist efter
förklaring om icke-berättigande enligt (a) ovan,
fortfarande underlåter att uppfylla sina förplik-
telser enligt detta avtal, kan medlemmen fräntas
sin rösträtt i fonden genom ett beslut som stöds
av en majoritet med sjuttio procent av samtliga
röster. Under den tid beslutet är i kraft skall
bestämmelserna i bilaga L tillämpas. Fonden kan
när som helst upphäva beslutet om indragning av
rösträtten med stöd av en majoritet med sjuttio
procent av samtliga röster.

c) Om medlemmen efter en rimlig tidsfrist efter beslut om indragning av rösträtten enligt (b) ovan, fortfarande underlåter att uppfylla sina förpliktelser enligt detta avtal, kan medlemmen anmodas att utträda ur fonden genom ett beslut av styrelsen, som stöds av en majoritet av styrelseledamöterna med tillsammans åttiofem procent av samtliga röster.

d) Föreskrifter skall antas för att tillse, att medlem inom rimlig tid underrättas om de klagomål som anförts mot denne och bereds tillfälle att framlägga sin sak både muntligen och skriftligen, innan åtgärder vidtas enligt a), b), eller c) ovan."

2. En ny bilaga L tillförs stadgan enligt följande:

"Bilaga L

Indragning av rösträtt

Vid indragning av en medlems rösträtt enligt art. XXVI § 2(b) skall följande bestämmelser tillämpas:

1. Medlemmen får inte:

- (a) delta vid godkännande av ändringsförslag till stadgarna, eller för detta ändamål inräknas i totala medlemsantalet, utom i det fall en ändring kräver stöd av samtliga medlemmar enligt art. XXVIII(b) eller uteslutande är att hänföra till avdelningen för särskilda dragningsrätter;

- (b) utse styrelseledamot eller ställföreträdare för denne, utse eller delta i utnämmandet av rådsledamot eller ställföreträdare för denne eller utse, välja eller delta i val av direktionsledamot.

Prop. 1990/91:9
Bilaga 2 till
riksbanksfullmäktiges
skrivelse

2. Det antal röster medlemmen tilldelats får inte avges inom något av fondens organ. Rösterna får inte inräknas i totala röststyrkan annat än i syfte att godkänna ändringar som uteslutande hänför sig till avdelningen för särskilda dragningsrätter.

- 3.(a) Styrelseledamot och ställföreträdare för denne, som utsetts av medlemmen, skall frånträda sina ämbeten.

- (b) Rådsledamot och ställföreträdare för denne, som utsetts av medlemmen eller vid vilkens utnämning medlemmen deltagit, skall frånträda sina ämbeten förutsatt att sådan rådsledamot inte har rätt avge röster som tilldelats andra medlemmar vilkas rösträtt inte indragits. I det senare fallet skall annan rådsledamot och ställföreträdare för denne utses av dessa andra medlemmar enligt bilaga D. I avvaktan på utnämning skall rådsledamot och dennes ställföreträdare fortsätta att upprätthålla sina ämbeten, dock under högst trettio dagar från det att rösträtten indragits.

"a) När indragning av en medlems rösträtt har upphävts enligt art. XXVI § 2(b) och medlemmen inte har rätt att utse direktionsledamot har medlemmen rätt att komma överens med samtliga medlemmar som har valt en direktionsledamot att dess röster skall avges av denne direktions-ledamot. I det fall inget ordinarie val av direktionsledamöter skett under den tid indragningen varit i kraft skall den direktionsledamot, i vilkens val medlemmen deltagit före indragningen av rösträtten eller hans efterträdare vald i enlighet med punkt 3(c) i bilaga L eller enligt (f) ovan, ges rätt att avge de röster som tilldelats medlemmen. Medlemmen skall anses ha deltagit i valet av den direktionsledamot som erhållit rätten att avge det antal röster som tilldelats medlemmen."

4. Bilaga D, paragraf 5 ändras enligt följande:

"(f) När en direktionsledamot har rätt att avge det antal röster som tilldelats en medlem enligt art. XII § 3(i)(v) skall den rådsledamot som utnämnts av den grupp vars medlemmar valt denne direktionsledamot ha rätt att rösta och avge det antal röster som tilldelats medlemmen. Medlemmen skall anses ha deltagit vid utnämningen av den rådsledamot som erhållit rätten att rösta och avge det antal röster som tilldelats medlemmen."

4.
12